

UNA EXPOSICIÓ D'ARXIUS, PER QUÈ, DE QUINA MANERA?

Claire Berche

Introducció

Una exposició. El fenomen està de moda, i s'estén a tots els àmbits. És aquesta una raó per la qual l'arxiver, imitant els col·legues d'altres sectors culturals, es llanci a una operació «devoradora» de temps i de mitjans, però de resultats incerts?

En efecte, els arguments que juguen en contra les activitats culturals dels arxius són de pes. Els nostres recursos humans són limitats. Tenim el temps just per a les nostres tasques de classificació. Els nostres mitjans estarien més ben emprats en la millora de l'estat de conservació dels documents, que no pas en l'organització d'exposicions. D'altra banda, els nostres fons documentals, tan rics per als investigadors, no són pas massa austers i difícils per a l'accés del gran públic? En aquesta activitat expositiva, no posem massa en perill la seguretat de les nostres col·leccions?

Aquest article intenta mostrar com, des de les diferents fases de la seva concepció, realització i explotació, l'exposició pot ésser positiva, dins el conjunt de les nostres missions. Ens situem dins el conjunt d'una collectivitat territorial que disposa de mitjans limitats, però que prova d'utilitzar tots els canals possibles de col·laboració per a «rendibilitzar» la inversió humana i material d'aquesta operació.

I. Concepció de l'exposició

1. Tries importants: què exposar, a quin públic, on i quan?

a) La tria del tema

Semblaria indispensable d'escollir un tema que s'aproximi a l'actualitat: l'aniversari d'un període històric, d'un esdeveniment, d'una personalitat, un tema d'interès internacional o bé un d'estrictament local (la història d'una comunitat humana, d'un barri, d'un equipament públic). Si es desitja atraure els escolars, cal vetllar que el tema formi part, ni que sigui parcialment, dels programes d'estudis.

b) El públic

Les primeres exposicions d'arxius es van adreçar de manera especial al públic escolar, o bé a persones habituals de les sales de lectura. Les inversions que exigeix una exposició fan necessari d'anar més enllà, i mirar d'arribar a un públic més extens que hi pugui retrobar les seves arrels. Cal retenir de manera essencial que, en totes les fases de la preparació, cal ésser accessible i atraient per a tots aquests sectors de la població.

c) Els col·laboradors

L'arxiver no pot treballar sol. Per reeixir, el seu projecte ha d'interessar als col·laboradors «financers» i als qui puguin cedir materials. Pel que fa als primers, cal convèncer les institucions de l'interès del pro-

jecte i del seu impacte. Si les condicions són favorables, o ho exigeixen, es pot acudir a la participació privada: finançament directe o indirecte (material fotogràfic, impremta, cessió de materials). En quan als segons col·laboradors, és indispensable de treballar en estreta col·laboració amb les estructures adequades: la biblioteca, el museu local, l'arqueòleg, el centre d'estudis històrics. D'altra banda, la participació dels serveis administratius que poden tenir a veure amb el tema escollit, esdevé molt útil. Certament, aquest treball en comú exigeix una bona coordinació i una inversió de temps, però és molt beneficiós des de tots els punts de vista.

En fi, perquè no imaginar que una exposició, en lloc d'ésser organitzada per un sol servei d'arxius, pugui convertir-se en la conjugació dels esforços i mitjans de diverses entitats?

d) El lloc i la data

Aquests dos factors estan molt relacionats. Una exposició en una vila és més visitada durant l'hivern, i a l'estiu en un lloc d'interès turístic. Es guanya molt si és instal·lada en un edifici cèntric, de molt pas de vianants, això sí, vetllant tothora per la seguretat de les peces exposades. La fixació dels horaris mereix un minuciós estudi. Una obertura adreçada al gran públic implica l'accés durant els dissabtes i diumenges almenys fins al migdia.

e) Els mitjans humans i materials

Quin membre del personal de l'arxiu s'encarregarà de l'exposició? En un equipament reduït, tots s'hi han d'impliar, en funció de les seves competències. En un servei més ampli, hi poden cabre especialitats, encara que cadascú hi pot intervenir dins el seu àmbit, ja sigui amb aportacions documentals o materials.

Alguns elements del pressupost estan ressenyats en annex. És evident que les particularitats de l'exposició variaran en funció del pressupost de partença. El que és important de subratllar és que, ni que sigui amb mitjans limitats, tot un petit equip motivat, treballant coordinats amb tots els possibles col·laboradors, pot fer coses interessants i atractives.

2. La preparació intel·lectual

a) Bibliografia i estudi del subjecte

Certament, es tracta de la fase més important. La principal dificultat és la delimitació dins l'estudi del tema. La preparació d'una exposició és ben diferent de la d'una tesi. Tanmateix, aquesta recerca pot fer progressar els nostres coneixements en alguns aspectes particulars. A més a més, el qui s'accontenti amb una compilació de peces que ja són prou conegudes, s'arrisca a decebre una part del seu públic, i a aturar el progrés de la recerca.

b) Localització de les fonts

Es tracta, a la vegada, d'un treball clàssic de recerca (investigació de les col·leccions públiques: museus, biblioteques, etc.) i d'una temptativa de detecció de fonts menys conegudes. Una de les maneres d'atraure nous sectors de visitants és la implicació dels habitants o de les associacions en una recerca documental sobre el tema de l'exposició. Aquesta «cacera», que es pot fer pel canal de la premsa local, és més plausible de posar-se en marxa dins una comunitat restringida, una vila o un barri, i sempre, naturalment, dins el període històric contemporani. En qualsevol cas, aquests estudis són una manera de descobrir, per part de l'arxiver, noves fonts, sus-

ceptibles de completar les ja conegudes. Evidentment, aquesta localització ha d'anar acompanyada d'un estudi de les possibilitats materials i administratives de la cessió de peces (assegurances, condicions de transport i d'exposició).

c) Concepció del pla general

L'organitzador sintetitza les dades que ha recollit sobre el tema, i mira la manera de tractar-les, de limitar-lo o augmentar-lo en el temps i l'espai, equilibrar les diverses parts de la presentació, integrar les peces que no són documents d'arxiu, i fer ús, si això és possible, de l'àudio-visual. Sobre tot això, alguns consells pràctics: el tema mai ha d'ésser tractat com un fet local aïllat; per exemple, caldria situar-lo dins un context cronològic o d'espai més ampli.

D'altra banda, per tal de no cansar el visitant, una exposició d'arxius hauria d'estar formada, aproximadament, per un 25 % de documents, un 50 % d'iconografia-cartografia, i un 25 % d'objectes.

d) Tria de les peces a exposar

La tendència actual és la de donar preferència a peces molt belles o significatives, enlloc d'acumular una massa considerable de documents. Cal interrogar-se, a la vegada, per la importància intel·lectual del document, però també pel seu caràcter atractiu, la seva facilitat de lectura, etc. Alguns consells pràctics: cal donar preferència als mapes i plànols que possibilitin al visitant a identificar llocs familiars. Una maqueta, si és que existeix i es pot transportar, sempre té un gran poder evocador. Tot el que diem és també vàlid si utilitzem reproduccions de figures humanes o reconstruccions d'escenes. Tots aquests aspectes estan directament relacionats amb els mitjans materials.

Sense caure en un didacticisme desproporcionat, no hem de dubtar a l'hora de presentar el tema. L'exposició no és una successió de notes erudites sobre un tema determinat. Hem d'efectuar una presentació que sigui comprensible, amb l'ajut de plafons introductoris sintètics i clars, taules cronològiques, etc. El document o l'objecte han d'ésser «explicats». Un diploma antic s'ha d'analitzar breument, però el visitant serà receptiu a una transcripció d'algunes línies d'un bell document que tracta de desxifrar. Un objecte que sigui de percepció difícil guanyarà molt si l'acompanyem d'una iconografia que mostri la seva utilització pràctica.

Evidentment, aquesta fase del treball comporta aspectes frustrants: renunciar a la presentació d'un objecte determinat perquè és molt costós de desplaçar, d'un mapa de dimensions massa grans, etc. Certament, el realisme obliga!

II. Preparació i realització material

1. Preparació administrativa

a) Relació amb les autoritats institucionals.

Per regla general, la tria del tema ha de tenir el vist-i-plau de les autoritats administratives. Cal obtenir el seu suport, no només pel que fa al tema escollit, sinó també de tot el projecte que cal portar a la pràctica. En el cas d'una exposició de tema delicat, cal presentar-lo més detalladament. Un aspecte pràctic: les autoritats aprecien la col·laboració dels diferents centres culturals. Cal també que mostrem els principals documents de difusió, i proposar-los-hi les dates d'inauguració i una llista d'invita-

cions. Per acabar, una remarca important de caràcter material: els arxius obtenen subvencions molt més fàcilment per una exposició, que no pas per d'altres activitats a portar a terme més a llarg termini.

b) Relacions amb els col·laboradors

Els col·laboradors s'han de sentir propers al projecte: sol·licitar ben aviat la seva participació (alguns grans serveis tenen períodes molt extensos d'autorització de préstecs), invitar-los i agrair la seva col·laboració.

Pel que pertoca al préstec de documents o d'objectes, cal saber ben aviat el cost de les assegurances i les condicions de reproducció (amb drets o sense). Si es decideix utilitzar un objecte o document cedit, cal assegurar-se fil per randa; és a dir, concretar el transport, el muntatge, la manera d'exposar-lo, i la seva devolució. Si els arxius han d'acudir a d'altres serveis administratius, cal fer-ho el més aviat possible amb els serveis de comunicació i reprografia, per al material de difusió, les targes d'invitació, els serveis d'assegurances per als préstecs, el servei d'automòbils per al transport, i amb els serveis de festes, pel que pertoca a la inauguració.

2. La comunicació

Cal tenir en compte que aquest és un punt dèbil de l'arxiver, el qual tindrà necessitat, en aquest camp, de rebre una formació referida a les tècniques de la premsa:

a) Anunciar per recollir material

Aquesta ha d'ésser la primera etapa, si hom vol implicar les persones i les associacions de recerca documental. Aquesta crida es pot publicar en butlletins d'informació

locals, o a la premsa escrita o àudio-visual. En tots els casos, el missatge haurà d'ésser clar i il·lustrat amb un exemple iconogràfic.

b) Fer conèixer l'exposició

Aquesta indispensable difusió passa per la utilització de mitjans gratuïts o de pagament. Per als primers, podem elaborar un article de premsa o una aparició a la televisió. És útil de saber que el periodista és una persona apressada. Per tant, ens agrairà el lliurament d'un dossier de premsa. Una bona presentació de l'exposició, amb un estil atraient, acompanyada d'algunes fotografies impactants, l'incita a parlar de la iniciativa.

Encara que costosos, els cartells són un element indispensable. Un cartell confeccionat amb gust, amb un sol color, col·locat en llocs centrals o freqüentats (equipaments públics de caire cultural, o en transports públics, per posar alguns exemples), pot ésser un factor gairebé obligat, i que no grava excessivament el pressupost.

Per sensibilitzar els educadors, una fitxa ben confeccionada, mostrant l'interès pedagògic de l'exposició, es pot portar a la pràctica sense gaires dificultats. El projecte guanyarà en difusió, si es presenta, conjuntament amb els ensenyants, a les autoritats del ministeri d'Educació, amb les quals cal restar en contacte. Si es té temps d'organitzar, els dies de la mostra, unes visites comentades, reservades als educadors, al costat d'unes propostes pedagògiques, és també aquest un factor ben positiu (vegeu l'epígraf III.3).

Editar un catàleg de l'exposició representa una inversió intel·lectual i financera important. I, tanmateix, el visitant apreciarà el fet de marxar amb un document referit a allò que acaba de veure. Entre el catàleg científic i acurat d'una gran exposició nacional, i una presentació local ben modesta,

hi ha tot un ampli ventall de publicacions, limitades pels mitjans disponibles. Posant un exemple, el lliurament d'un fulletó amb dues fotografies amb un text clar, evocant els principals temes de l'exposició, sembla un element poc costós, i que es pot donar de forma gratuïta, o bé amb un petit pagament.

3. *Presentació material*

Aquesta presentació ha de respondre a diversos imperatius:

- Treure el màxim profit dels locals, i del material de presentació disponible, per tal de ressaltar els documents exposats.

- Tenir molt en compte els aspectes relacionats amb la seguretat dels documents i la comoditat dels visitants.

Rest a molt clar que l'exposició està subordinada als mitjans pressupostaris. Encara, però, si aquests són reduïts, el gust, la imaginació i el treball de qualitat dels organitzadors poder fer miracles.

a) *Material de presentació.*

L'organitzador ha de tenir a la seva disposició un mínim de 15 plafons, d'una alçada que no superi els dos metres, i d'una amplada de 0,80 a 1,30 metres. Poden ésser plafons compactes, o bé formant un engraellat. En el cas dels primers, generalment de fusta i recoberts d'un revestiment tèxtil o de suro, guanyen en solidesa. Si utilitzem un revestiment massa fràgil, podem tenir problemes de fixació de les ampliacions fotogràfiques i de protecció dels originals. La utilització de plafons a doble cara permet, ja sigui un augment del nombre de plafons, o bé el poder variar la presentació, mitjançant la confecció d'uns conjunts de plafons formant un circuit menys lineal.

Si en un principi no es disposa de veritables plafons d'exposició, podem reconvertir plafons d'utilització electoral recoberts amb una tela de jute.

Per donar més varietat a l'exposició i augmentar la seguretat dels objectes i documents de gran format, és indispensable de disposar de vitrines tancades amb clau. Per animar una mostra de 20 plafons, caldria col·locar unes 4 o 5 vitrines. El fet d'il·luminar les vitrines i plafons fa ressaltar el seu contingut, però cal vetllar, i subordinar aquesta il·luminació, a les normes de seguretat dels documents.

b) *Originals i reproduccions*

La monotonia de la presentació s'ha de trencar, ja sigui per la varietat de les peces proposades, o bé per la utilització simultània d'originals de molt bella qualitat i les ampliacions que ressaltin alguns detalls interessants. En els plafons, els originals s'han de protegir, com a mínim, amb un full de plàstic rígid, grapat sobre el plafó que protegeix i que sosté l'original sense cap sistema de fixació. Quant a les ampliacions, aquestes hauran d'anar fixades sobre un cartró, utilitzant algun tipus de cola. Cal notar que la fixació d'una ampliació ajuda a ressaltar el tema exposat. Si l'exposició ha d'ésser visitada per un elevat nombre d'escolars, o si ha d'esdevenir itinerant, és recomanable de plastificar les ampliacions fotogràfiques des d'un bon començament.

c) *Objectes, vestuaris, etc.*

La presentació d'objectes, pintures, vestuaris, reconstitucions d'escenes o siluetes fotogràfiques, animen molt una exposició documental. Tanmateix això implica:

- Disposar del material de presentació: maniquís, vitrines per als objectes, tau-

lons i cadenes per separar mínimament el visitant del material, etc.

— Poder-se fer càrrec de les despeses d'assegurances i de transport, més elevades en el cas dels objectes amb relació al paper.

— Assegurar una bona vigilància de l'exposició.

d) Les llegendes

Com ja hem indicat més amunt, cada tema requereix una síntesi introductòria clara, llegible des d'una certa distància, i de llegendes més petites introduint cada document i precisant la seva procedència. Cal no subestimar detalls com la senyalització de l'itinerari de l'exposició dins l'edifici, col·locant, per exemple, alguns cartells, amb un títol general a l'entrada, una numeració dels plafons, i uns títols ben visibles, per tal de precisar el contingut de la mostra.

e) A més a més, un àudio-visual

Si no podem fer-nos càrrec, dins els límits que ens hem fixat, d'elaborar un àudio-visual per a una exposició d'aquesta mena, es pot, si hi ha bona col·laboració amb d'altres serveis, preveure, dins el conjunt de l'exposició, la confecció d'un passiu de diapositives. És una realització que només té el cost de l'elaboració de les diapositives.

III. Explotació de l'exposició

1. La inauguració

És una bona ocasió per ressaltar l'eficàcia del servei davant les autoritats, i a la vegada el de fer els agraïments al conjunt de col·laboradors que hi han participat.

2. Acollida i entrades

Hom es pot plantejar el fet d'establir un accés lliure o bé de pagament. En el cas de donar a conèixer un patrimoni desconegut, jo seria partidari d'un accés gratuït. Al costat d'això, si lliurem als visitants un petit full de síntesi de la visita o un breu catàleg, es podria demanar un preu simbòlic. Tanmateix, el cartell, si aquest és atraient, es vendrà ben fàcilment.

Tenint en compte els nostres mitjans humans, està fora del nostre abast la possibilitat d'organitzar visites guiades amb una certa regularitat. Per contra, cal assegurar la integritat dels documents exposats. La persona encarregada de la vigilància haurà d'estar interessada en el tema, ni que sigui per respondre sumàriament a possibles preguntes dels visitants.

3. Visites de grups

Cal tenir-ho ben planificat: no podem tenir visites de diversos grups alhora. És necessari, doncs, establir un calendari. Per tal de pal·liar la manca de visites guiades, un simple comentari gravat en una cassette —eventualment amb un fons musical—, permet al grup d'entrar més fàcilment en contacte amb l'exposició.

En el cas dels grups escolars cal ajudar els professionals en les visites: cal adreçar-los-hi amb antelació, una fitxa de presentació de l'exposició. També és positiva la preparació d'un qüestionari pedagògic adreçat als estudiants, que els permeti reflexionar sobre el tema, fer servir els seus coneixements, examinar els originals, desenvolupar el seu sentit crític, etc.

Aquest qüestionari, mostrat amb anterioritat al professorat, i disponible a la con-

sulta dels alumnes, permet una explotació mínimament digna de l'exposició. Evidentment, aquest treball exigeix el seu temps i una reflexió a l'hora d'establir el qüestionari. Aquest guanya si és preparat conjuntament amb un professor. En qualsevol cas, el professor en pot fer ús de manera parcial, o millorar-lo en funció de les necessitats del curs.

4. *L'exposició itinerant*

L'organització d'una exposició comporta una forta inversió. Així, doncs, des dels inicis de la seva preparació, hem de pensar en la seva potencial reutilització: la presentació en diversos llocs, segons un calendari preestablert amb els col·laboradors, o per exemple, la reproducció d'originals per efectuar préstecs a les escoles.

5. *L'empremta de l'exposició*

Abans del desmuntatge i de la devolució de peces als prestadors (acompanyada d'una lletra d'agraïment), cal de totes totes guardar un testimoniatge el més precís possible de l'exposició: un esquema amb notes de cadascun dels plafons. També serà útil un detallat reportatge fotogràfic.

Conclusió

Encara que sigui farragosa la seva organització, l'exposició és una tasca positiva des de diferents punts de vista.

— A la nostra època, on comunicar esdevé indispensable, l'exposició ens proporciona un caràcter dinàmic que millora la nostra imatge tradicional, a més de facilitar l'obtenció de nous mitjans.

— Per a nosaltres, l'exposició pot ésser un moment privilegiat a l'hora de mostrar el que ens ha estat donat o cedit, el treball de classificació o de restauració, però també una possibilitat d'enriquir les nostres col·leccions amb noves donacions o préstecs de fons privats.

— En darrer terme, l'exposició pot fer avançar la recerca i el treball de localització, l'exposició d'un tema original, i convertir-se en un repertori únic de referències útils.

Alguns elements pressupostaris per a una exposició

En aquest punt només donarem algunes dades a grans trets. D'altra banda, es consignaran únicament les despeses que no són assumibles per d'altres serveis administratius.

Evidentment, si es disposa d'un laboratori fotogràfic i d'una impremta, els costos poden reduir-se.

Ampliacions fotogràfiques

Es tracta d'una partida important. Per a una exposició que consti d'uns 20 plafons amb documents originals i les ampliacions, cal comptar amb una despesa aproximada de 5.000 francs.

Títols i petits elements de protecció

Pel que fa al material per realitzar els títols i plafons, a més del plàstic protector d'originals, cal preveure unes despeses d'aproximadament 2.500 francs.

Assegurances

És absolutament convenient d'assegurar totes les peces deixades en préstec. En el cas dels documents propietat de l'administració, i exposats en les seves pròpies instal·lacions, cal estudiar aquest punt amb el servei competent. Les taxes d'assegurances solen ésser, en general, d'un 1,25‰ per al paper, i d'un 20‰ per a objectes més fràgils.

Transports

Cal intentar que els serveis administratius es facin càrrec del material de protecció necessari: cartrons, caixes, *bull pack*, etc.

Cartells

És la partida més important. En el cas de dificultats pressupostàries, serà suficient que fem reproduir un document a una sola tinta, ben il·lustrat i presentat amb un fons de color. El preu varia molt en funció de la possible utilització de la quadricromia.

Exemple de realització d'una exposició itinerant: «El treball infantil al segle XIX»

Contingut:

15 plafons PVC, blaus, format de 80×120, formats per 83 ampliacions fotogràfiques en blanc i negre.

— Suports:

15 planxes de PVC blaves, de 4 mm de gruix, i format de 80×120, més els acabaments.

(Dimensió de les planxes originals: 122×300). 4.074 francs.

— Revelats fotogràfics en blanc i negre

- 34 revelats 18×24
- 37 revelats 24×30
- 12 revelats 30×40 . . . 4.528 francs.

— Treballs de dactilografia de les llegendes, realitzats pel secretariat dels arxius departamentals:

— Títols i subtítols 1.400 francs.

— Treballs d'encolat (adhesius a doble cara) Encolat de fotos i llegendes, col·locació de títols, subtítols i números dels plafons, realitzats pel taller dels arxius departamentals.

— Plastificació dels
15 plafons PVC 883 francs.

COST TOTAL APROXIMAT: 11.000 francs.

(Traducció de Gener Gonzalvo i Bou)

PREPARACIÓ D'UNA EXPOSICIÓ

6 MESOS	5 MESOS	4 MESOS	3 MESOS	2 MESOS	1 MES	15 DIES	2 DIES	DIA D
FINANÇAMENT Inventari del material d'exposició disponible, i el que cal adquirir o manllevar	ESQUEMA GENERAL DE L'EXPOSICIÓ		- PROJECTE DE CARTELL (tria de la il·lustració i dels textos complementaris) - CONTACTE AMB L'IMPRESSOR - NOTA DE PREMSA (Butlletí Municipal)	- PROJECTE DEFINITIU DE CARTELL (maquetació adreçada a l'impressor) - TARGETA D'INVITACIÓ PER A LA INAUGURACIÓ - PLA DEFINITIU DE L'EXPOSICIÓ (numeració dels plafons, vitrines, escenes amb el contingut precís)	- COMUNICATS I DOSSIERS DE PREMSA, CIRCULARS, etc. - LLIURAMENT I DISTRIBUCIÓ DEL CARTELL - DACTILOGRAFAT DE TEXTOS I LLEGENDES - CONFECCIÓ DELS TÍTOLS - LLISTA DEL VALOR DE LES ASSEGURANCES (avis a la companyia) - LLISTA D'INVITATS A LA INAUGURACIÓ - PROGRAMA DE LA INAUGURACIÓ (personalitats, intervencions, bufet)	RECERCA DOCUMENTAL PRIMERS CONTACTES AMB ELS COL·LABORADORS I PRESTADORS	M U N T A T G E DIFUSIÓ DE LA INFORMACIÓ	INAUGURACIÓ AGRAÏMENTS ALS PRESTADORS CAMPANYA DE PREMSA (premsa, ràdio) CATÀLEG DE L'EXPOSICIÓ

BIBLIOGRAFIA

OBRES GENERALS

Historie d'expo: un thème, un lieu, un parcours. Paris: CCI; Centre George Pompidou; Peuple et Culture, 1983.

L'Objet exposé, le lieu - Présentation, représentation, exposition. Expomédia, 1986, cahier n° 2, 1986.

VERON, Eliséo; LEVASSEUR, Martine. *Ethnographie de l'exposition: l'espace, le corps et le sens.* B.P.I. Centre George Pompidou, 1989.

EXPOSICIONS D'ARXIVUS

GAUTHIER DESVAUX, Elisabeth. «L'Action culturelle aux Archives». *Gazette des Archives*, 1941, núm. 141, pp. 218-235.

DESALLE, Paul. «Les activités culturelles des Archives municipales. - Expérience d'une ville (Tourcoing) et résultat d'une enquête nationale». *Gazette des Archives* núm. 133, 1986, pp. 143-156.

RESUMEN

Dirigida preferentement a arxiveros que no disponen de grandes medios materiales pero que están ilusionados en difundir y proyectar su patrimonio documental, este artículo nos acerca de manera llana y rigurosa a todo lo que es necesario para realizar una exposición de archivos.

Tiene un enfoque pragmático, desde la concepción de la exposición, el diseño general, la elección del tema, la preparación intelectual, el papel de cada colaborador participante, los aspectos presupuestarios, la realización y el aprovechamiento posterior, hasta los elementos aparentemente más minúsculos de presentación y preparación materiales, con explicaciones que quieren divulgar culturalmente sus fondos y sus actividades a través de exposiciones.

RESUME

S'adressant de préférence aux archivistes qui ne disposent pas de grands moyens matériels, mais qui souhaitent diffuser et donner à connaître leur patrimoine documentaire, cet article met à leur disposition de façon simple et rigoureuse tout ce qui est nécessaire pour organiser une exposition d'archives. L'approche est pragmatique et va de la conception de l'exposition en passant par la description générale, le choix du sujet, la préparation intellectuelle, le rôle de chaque collaborateur, les aspects budgétaires, la réalisation et l'utilisation postérieure jusqu'aux détails apparemment de moindre importance comme sont la présentation et la préparation matérielle, avec des explications détaillées d'utilisation pratique pour aider les archivistes qui souhaitent divulguer culturellement leurs fonds et leurs activités par le biais d'expositions.

SUMMARY

Aimed primarily at archivists who do not have sizeable material resources but are interested in exhibiting their archive collection, this article offers a clear and thorough way of organising a records exhibition.

Its approach is pragmatic, dealing with the concept of the exhibition, general design, mental preparation, the role of those collaborating on the exhibition, budgetary aspects, the choice of theme, the smooth running of the exhibition and how it can be exploited in the future. The article even goes into minor details of material presentation and presentation, with detailed explanations and useful information for those who wish to make their collections well-known through exhibitions.